

Вероніка ГАНУСИЧ,
канд. екон. наук доцент, доцентка кафедри обліку і аудиту
Закарпатський угорський інститут ім. Ф.Ракоці II
ORCID 0000-0001-6902-6303
hanuszics.veronika@kmf.org.ua

Катерина ГАНУСИЧ,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
ДВНЗ "Ужгородський національний університет"
ORCID 0009-0007-2770-3055
hanusych.kateryna@student.uzhnu.edu.ua

МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ESG-РЕЙТИНГУ РІЗНИМИ РЕЙТИНГОВИМИ АГЕНЦІЯМИ

Актуальність. В сучасних умовах для прийняття інвестиційних рішень доцільно проводити аналіз не тільки фінансових показників, а й показників які відображають сталий розвиток компанії. Одним із сучасних підходів до аналізу *діяльності* компаній є аналіз ESG-рейтингу. Складові ESG – рейтингу відповідають цілям сталого розвитку. ESG – рейтинг містить три складові:

E (environmental) – екологічна, включає заходи пов’язані з екологічною діяльністю підприємства: використання природних ресурсів, забруднення навколишнього середовища, викиди в атмосферу, використання відновлюваних ресурсів (recycling).

S (social) – соціальна сфера, сюди включаються всі питання по управлінню персоналом, умови для працівників, наявність соціального пакету, хороших умов роботи на підприємстві, виключення дитячої праці, гендерна рівність та ін.

G (governance) – корпоративне управління, багато компаній стикаються з проблемою, коли топ менеджери отримують необґрунтовано великі винагороди, не завжди враховують інтереси акціонерів, потрапляють у скандали.

Результати дослідження. Основними постачальниками ESG-рейтингів є S&P Global ESG, MSCI ESG Research, Sustainalytics, JUST Capital, LSEG (London Stock Exchange Group), Bloomberg, EcoVadis. Ці агенства регулярно публікують актуальну інформацію для інвесторів, переважно інформація є безкоштовною. На деяких ресурсах із ESG-рейтингами можна ознайомитися після попередньої авторизації. Вони регулярно публікують інформацію, про відповідні ESG-рейтинги. Основною проблемою визначення рейтингів є недостатня відкритість, агенції не прозоро висвітлюють методику визначення своїх рейтингів.

Найбільш популярним ресурсом для визначення ESG-рейтингу є S&P Global [1]. При визначенні рейтингів тут зосереджуються на оцінці корпоративної сталості. Розрахунок рейтингів проводиться на основі 62 галузевих анкет. На офіційному сайті розміщені приклади цих анкет, а саме для банків, фармацевтичних компаній, металургійної та гірничодобувної галузей.

Рейтинг від S&P Global оцінюється за шкалою від 0 до 100, де 100 — це максимальний бал. Кожен елемент (екологічний, соціальний та управлінський) отримує власну оцінку, можна прослідкувати як вони вплинули на узагальнений рейтинг.

MSCI ESG [2] Research формує рейтинги за допомогою табеля оцінок. Рейтинги надаються не цифрами а літерами, де AAA, AA є найвищою оцінкою, середньою є A, BBB, BB, найгірші рейтинги – це B, CCC. Компанії з оцінкою CCC як правило, залучені до скандалів чи суперечок в екологічній сфері чи у сфері корпоративного управління.

Методи оцінки ESG-ризиків від Sustainalytics [3] дозволяють виміряти ступінь ризику для економічної вартості компанії, який виникає через фактори ESG. При цьому оцінюють величину нереалізованих ESG-ризиків компанії. Для кожної компанії нереалізований ризик вимірюється шляхом оцінки набору суттєвих ESG-питань, з точки зору їх впливу на діяльність компанії та управління ними. Сума нереалізованих ризиків по кожному питанню дає єдину оцінку, яка відображає загальний ESG-ризик компанії. Бали присвоюються по 5 категоріям:

0 - 9,99: ESG фактори вважаються такими, що не мають значного впливу на вартість підприємства.

10 - 19,99: низький ризик

20 - 29,99: середній ризик

30 - 39,99: високий ризик.

40 балів і більше: серйозний ризик.

JUST Capital [4] використовує результати опитувань і оцінки компаній для виставлення балів та ранжування компаній у сукупності. Таким чином генерується загальний рейтинг усіх компаній у сукупності, а також галузеві рейтинги для порівняння ефективності компаній з їхніми конкурентами по індустрії. Наприклад Alphabet Inc. посідає 19 місце серед 940 компаній які досліджувалися, але є першою серед інтернет компаній.

Особливість оцінки від LSEG (London Stock Exchange Group) [5] полягає в тому, що за їх підходом не кожен ESG фактор має однакову істотність. Спочатку відображають істотність кожного показника для кожної галузі за шкалою від 1 до 10. А потім, застосовується методологія оцінки у відсотках, яка дозволяє LSEG виробляти оцінку від 0 до 100. Наприклад компанія Alphabet Inc. має 80 з 100.

У Bloomberg ESG Disclosures Scores [6] так само оцінка варіюються від 0 до 100. Специфіка полягає в тому, що аналізуються лише ті показники, які компанія розкриває публічно. Вони не вивчають публікації у пресі та скандали.

EcoVadis [7] є закритою системою оцінювання логістики по ланцюгу постачання. Саму оцінку можна отримати лише на замовлення в закритому режимі, так само виставляються бали від 0 до 100, найкращі компанії нагороджуються значками.

У процесі дослідження було виявлено два основні недоліки: 1. Велика кількість ресурсів і методологій призводить до непослідовних рейтингів окремої компанії, що може знизити довіру серед інвесторів. Зростає потреба в уніфікації та регулювання цієї проблеми. 2. Не прозорість застосовуваних методик. Аналітичні ресурси неохоче діляться деталями.

Висновки. Рейтингові агенції застосовують абсолютно не однорідні власні підходи до оцінювання ESG-факторів, що впливає на результати. Ці розбіжності в методиках призводять до певних варіацій у результатах. Наприклад, компанія, яка отримала рейтинг AAA від MSCI ESG, може мати значно нижчу оцінку в системі S&P Global ESG. Різниця пояснюється вагою, яка надається конкретним аспектам ESG, та джерелами даних. Компанії з високими ESG-рейтингами, як правило, приваблюють більше інвестицій через зниження ризиків та позитивну репутацію. ESG-рейтинг стає ключовим фактором у процесі прийняття інвестиційних рішень. Інвестори використовують ці рейтинги для оцінки довгострокових ризиків, пов'язаних з екологічними чи соціальними аспектами діяльності компаній, підтримки компаній, які демонструють відповідальність у відношенні до довкілля, працівників і суспільства. Компанії з високими ESG-рейтингами, як правило, приваблюють більше інвестицій через зниження ризиків та позитивну репутацію. Проте аналіз також показує, що існує потреба у врахуванні оцінок кількох агентств для отримання об'єктивної картини. Інвестори, які ігнорують ESG-фактори, ризикують втратити перспективні можливості та зіткнутися з неочікуваними ризиками. Для уникнення розбіжностей в подальшому варто розвивати стандартизацію підходів до оцінки ESG-рейтингу.

Список використаних джерел

1. S&P Global ESG, URL: <https://www.spglobal.com/esg/solutions/esg-scores-data>
2. MSCI ESG Research, URL: <https://www.msci.com/sustainable-investing/esg-ratings>
3. Sustainalytics, URL: <https://www.sustainalytics.com/>
4. JUST Capital, URL: <https://justcapital.com/rankings/>
5. LSEG (London Stock Exchange Group), URL: <https://www.lseg.com/en>
6. Bloomberg ESG Disclosures Scores URL: <https://www.esg-advising.com/insights/bloombergs-esg-disclosure-score>
7. EcoVadis, URL: <https://ecovadis.com/>